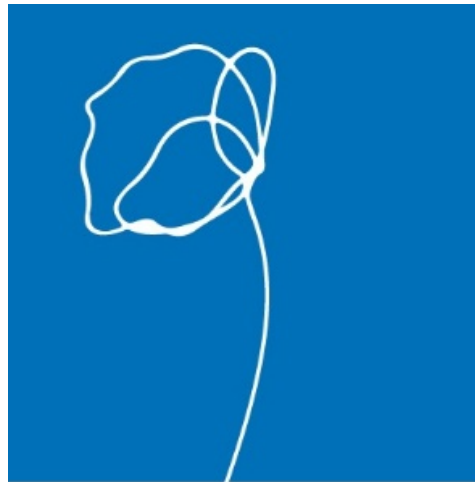

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

MOG

Memories of
the Occupation
in Greece

Prof. Dr. Nicolas Apostolopoulos
Freie Universität Berlin
www.occupation-memories.org
napo@cedis.fu-berlin.de

“Οι θύτες ζητούν συγγνώμη, τα θύματα συγχωρούν;”

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα (MOG) από την ιδέα στη πραγματικότητα

**ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ MOG
ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΡΧΕΙΟ MOG
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ MOG
Η ΤΑΙΝΙΑ MOG**

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Οι Μάρτυρες του Προγράμματος

Μωσέ Αελιών
Γεώργιος Αγγελιδάκης
Ελευθερία Αλεβυζάκη
Φραντζέσκα Αλεξάνδρου-Κοτσίρη
Χρήστος Αλεξίου
Μιράντα Αλκαλάη
Δημήτριος Αντωνογιωργάκης
Ροζίνα Ασσέρ Πάρδο
Γεώργιος Βαβουράκης
Θεόδωρος Βαλαχάς
Χαράλαμπος Βιδάκης
Κώστας Βουράκης
Ελένη Γεωργαντά-Σαββατιανού
Παναγιώτης Γεωργόπουλος
Βασίλειος Γκανάσιος
Μανώλης Γκουραμάνης
Μανώλης Γλέζος
Κυριάκος Γρηγοράτος
Γιάννης Δάλλας
Άγγελος-Διονύσιος Δεμπόνος
Χρήστος Δημητρίου
Άλκη Ζέη
Σταύρος Ζερμπίνος
Γεώργιος Ζηργάνος
Λευτέρης Ηλιάκης
Αναστάσιος Καλογερόπουλος
Θανάσης Κλειτσάκης
Ζοζέφ Κοέν
Γιώτα Κολιοπούλου-Κωνσταντοπούλου
Ζαφειρία Κονέ
Λελούδα Κουκοράβα

Χάιντς Κούνιο
Ελένη Κωστάκη
Λουκάς Κόκκινος
Μαρσέλ Λεβύ
Πλουσία Λιακατά
Δημήτρης Λιβιεράτος
Λάμπης Λοχοβίτης
Ελένη Μάλαμα
Ιούδας Λέων Μαγρίζος
Γιωργονικόλαος Ματιάτος
Ιωάννης (Γιάγκος) Μαυρογεώργης
Αντώνιος Μαυρογιάννης
Ισαάκ Μιζάν
Χαΐμ-Βίκτωρ Μιζραχίς
Ειρήνη Μοδινού
Αναστάσιος Μουκάκης
Έστερ (Νάκη) Μπέγα
Μίμης Μπέζας
Νίκος Μπιλιλής
Ντόρα Μπουρλά-Χανταλί
Σπύρος Μπούτσιος
Μαριάνθη Ναχμία
Ναταλία Νταμπίζα
Μιχάλης Πάστρας
Βασίλειος Παπαδόπουλος
Απόστολος Παπαθανασίου
Έφη Παπαθεοδώρου
Νάσος Παπαλελουδής
Αγαθοκλής Παπαντζίκος
Σταύρος Παπουτσάκης
Κάρολος Παπούλιας

Κώστας Πασχαλούδης
Τίτος Πατρίκιος
Δήμητρα Παυλίδου
Γιάννης Πλιάκος
Τάκης Ποντίκας
Αβραάμ Πριμούδης
Δημήτρης Ραυτόπουλος
Λινάρδος Ρηγούτσος
Γρηγόριος Ριζόπουλος
Δήμητρα Ρουμπέση
Ντάριο Σαλιέλ
Δημήτριος Σαμαράς
Νίκος Σαμούρης
Μηνάς Σαμπετάη
Άννα-Ζάννα Σαντικάριο-Σαατζόγλου
Κωνσταντίνα Σαπρίκη
Κωνσταντίνος Σαραντίδης
Αλέξανδρος Σιμχά
Νίκος Σκαλτσάς
Εμμανουήλ Σταυρουλάκης
Αργύρης Σφουντούρης
Νικήτας Τζιάκος
Γεώργιος Τοπάλης
Νίκος Τσαντεκίδης
Λούλα Τύμπα
Κλεμανσώ Φιλιππάκης
Σουλαμίτ Φιλοσώφ
Ραφαήλ Φρεζής
Αχιλλέας Χατζηζήσης
Ευστάθιος Χαϊτίδης
Κατίνα Ψαριανού

Freie Universität Berlin

Photo: Bernd Wannenmacher

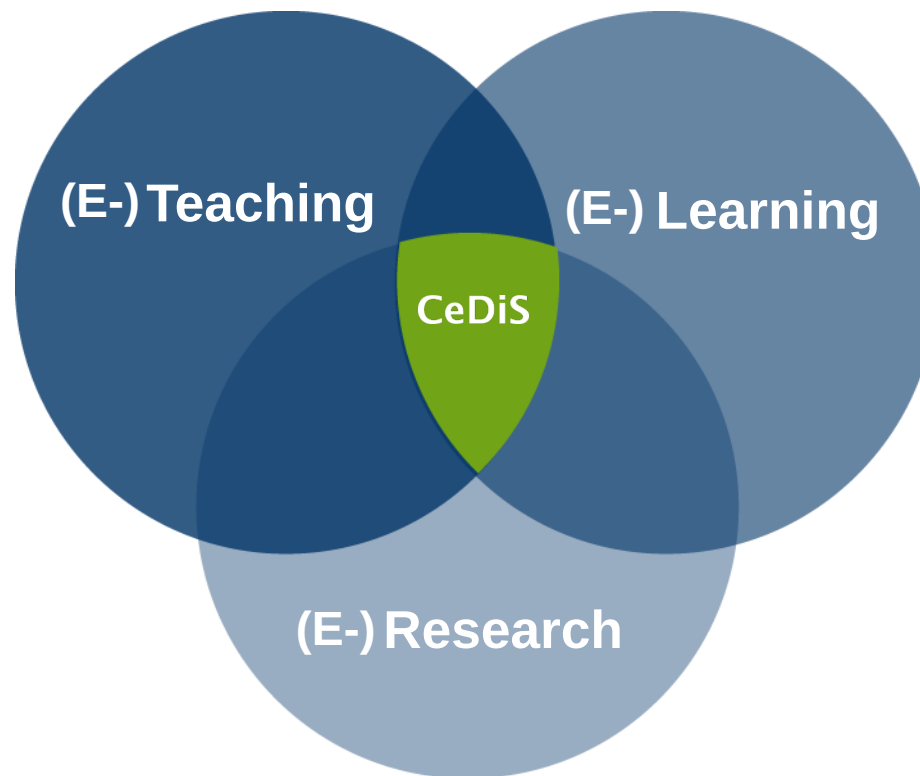

Freie Universität Berlin
University Library (UB)
Center for Digital Systems (CeDiS)

FU Berlin - CeDiS

Διακεκριμένο Πανεπιστήμιο

CeDiS E-Research (επίκεντρο: Digital History)

Visual History Archive (VHA) του ιδρύματος Shoah of USC

- Το παγκοσμίως μεγαλύτερο αρχείο προφορικής ιστορίας με 53.000 συνεντεύξεις
- Αξιοποίηση στην έρευνα και την εκπαίδευση, νέα πλατφόρμα

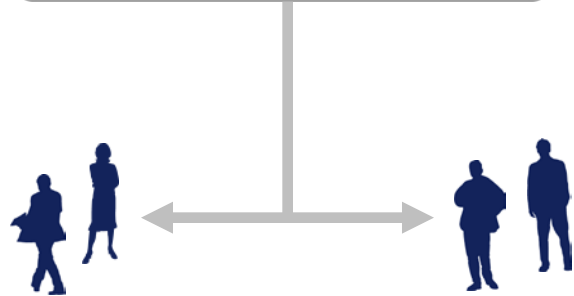
Αρχείο „Zwangsarbeit 1939-1945. Erinnerungen und Geschichte“

- Ψηφιοποίηση από το CeDiS
- 600 ακουστικές και τηλεοπτικές συνεντεύξεις

1914-1918 Online Encyclopedia

- Παγκόσμια θεματική πύλη για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
- Περισσότεροι από 1.500 συμμετέχοντες επιστήμονες από 55 χώρες
- Συνεργασία με 24 θεσμικούς φορείς
- Χρήση σημασιολογικού ιστού (semantic web)

Εκπαίδευση

Έρευνα

MOG: Οι απαρχές του εγχειρήματος

Συναγωγή Ιωαννίνων, 7.3.2014, ο τέως Πρόεδρος της Γερμανίας Γιόακιμ Γκάουκ, ο τέως πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κάρολος Παπούλιας με τους καθηγητές Μωυσή Ελισάφ και Χάγκεν Φλάισερ

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Η προϊστορία του έργου

- Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

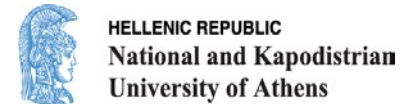
- Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών
- Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας
- Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
- Γερμανικό Ίδρυμα «Μνήμη, Ευθύνη και Μέλλον»

Το έργο «Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα» 2016-2018

Το έργο «Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα για τη Σχολική Εκπαίδευση» 2019-2020-2021

Erinnerungen an die Okkupation in Griechenland

Υποστηρικτές και Συνέταιροι (2015-2021)

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

το πρόγραμμα MOG

- Γερμανική κρατική επιχορήγηση (ΥΠΕΞ (ΕΓΤΜ))
- Ελληνική ιδιωτική χρηματοδότηση (δωρεά ΙΣΝ)
- 20 Επιστήμονες (12 Ιστορικοί και 8 Παιδαγωγοί)
- 1 Σκηνοθέτης, 4 Χειριστές κάμερας
- 15 Απομαγνητοφωνητές/τριες, 30 Μεταφραστές/στριες
- 4 Προγραμματιστές
- 2 Web Designers

Διάρκεια : 2016 – 2018 – 2020 – 2021 (– 2022 ;)

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Το πρόγραμμα προορίζεται για:

- την Έρευνα (Ιστορία, Προφορική Ιστορία, Διδακτική)
- την Εκπαίδευση γενικά (ιδιαίτερα για γυμνάσια και λύκεια)
- τα Μουσεία και τα Μνημεία
- Κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, Δημόσιο ή Ιδιωτικό φορέα, ιδιαίτερα στην Ελλάδα και στη Γερμανία/Αυστρία

Διατίθεται δωρεάν για μη κερδοσκοπική χρήση

MOG: βασικοί στόχοι

- Τελευταία ευκαιρία λήψης συνεντεύξεων από μάρτυρες, που έχουν προσωπική εμπειρία από την Κατοχή
- Αρχαιοθέτηση μαρτυριών επιζώντων και ιστορικού υλικού
- Επιστημονική επιμέλεια και επεξεργασία, πρόσβαση και αναζήτηση με τη βοήθεια ψηφιακών τεχνολογιών
- Πληθώρα παροχής πηγών και βιβλιογραφίας για την διεπιστημονική έρευνα και τη διδασκαλία, εκτενής Ιστορικός Θησαυρός
- Δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Ιστορίας, καθώς και για τη μη τυπική εκπαίδευση (Δημόσια Ιστορία)
- Ευρεία ενημέρωση, ειδικά στη Γερμανία, όπου είναι ελάχιστα γνωστή η έκταση των εγκλημάτων του Β' ΠΠ στην Ελλάδα
- Νέοι τρόποι προσέγγισης της κουλτούρας της μνήμης για την κατανόηση του παρελθόντος και τη δημιουργία κοινού μέλλοντος
- Συμβολή στη βελτίωση των ελληνογερμανικών σχέσεων!

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

MOG: Τα αποτελέσματα

- 93 συνεντεύξεις
- 16.000 λεπτά συνεντεύξεων
- 1.300 ιστορικές και σύγχρονες φωτογραφίες
- 3.100 σελίδες απομαγνητοφωνημένων κειμένων
- Ιστορική επεξεργασία των μαρτυριών, δίγλωσσο Αρχείο
- Διαδραστικό, ψηφιακό περιβάλλον έρευνας (Αρχείο, Θησαυρός)
- Δίγλωσση εκπαιδευτική πλατφόρμα με 6 ενότητες έκαστη και σημαντικό πρόσθετο ιστορικό υλικό (περισσότερα από 1.800 στοιχεία)
- Εκπαιδευτικός Οδηγός και Ταινία ντοκιμαντέρ (73΄)
- Συνεργασία με σχολεία («Η ΓΣΑ θυμάται»)
- Δίγλωσση ιστοσελίδα (ελληνικά, γερμανικά, (αγγλικά;))

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Οι ενότητες της εκπαιδευτικής πλατφόρμας στα ελληνικά και γερμανικά σχολεία:

- Παιδιά στην Κατοχή
- Καθημερινή Ζωή
- Αντίσταση
- Στρατόπεδα Συγκέντρωσης
- Αντίποινα και Μαζικές Σφαγές
- Ολοκαύτωμα / Σοά
-

Οι εκπαιδευτικές ενότητες βασίζονται στις συνεντεύξεις του Αρχείου (Oral History) και χρησιμοποιούν ως διδακτική μέθοδο μάθησης την επιλυση προβλημάτων μέσα από την έρευνα ιστορικών ερωτημάτων.

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Η ταινία «Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα»

- Αναφέρεται στο σύνολο του έργου MOG (ταινία ντοκιμαντέρ)
- Επιτυχημένη δραματουργία, (σχεδόν) αυτόνομο έργο (73΄)
- Αρχικά συνοδευτικό υλικό για τις ενότητες της εκπαιδευτικής πλατφόρμας
- Συμμετέχοντες: μάρτυρες, ιστορικοί, εκπαιδευτικοί
- Εμπλουτισμένη με πρόσθετο αρχειακό υλικό
- Κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και για τη μη τυπική εκπαίδευση
- Ιδανικός τρόπος εύκολης εισαγωγής στο MOG
- Δωρεάν διαθέσιμη στο διαδίκτυο (δίγλωσση)

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Τι δεν έχουμε καταφέρει (ακόμη):

- Λείπει η έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων!
 - Η συστηματική διάδοση στη Γερμανία και Ελλάδα
 - Εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς (teach the teachers)
 - Εισαγωγή στην «μάθηση μέσω επίλυσης προβλημάτων» (“problem-based learning”) και χρήσης της Προφορικής Ιστορίας
 - Δίγλωσσα projects για νέους (βλ. «Η ΓΣΑ θυμάται»)
 - Σχολικός διαγωνισμός στη Γερμανία σε συνεργασία με τη Γερμανική Σχολή Αθηνών!
 - Σχολικός διαγωνισμός στην Ελλάδα (2022);
 - Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο χωρών
- ➔ Και πολλά άλλα ...

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Διαγωνισμός γερμανικών σχολείων 2021-2022

**Eure kreativen
Ideen sind gefragt!**

Schülerwettbewerb
Challenge History - Remember Hellas

Jahrgangsstufen 9-13
alle Schultypen
Anmeldung bis
15. November 2021

 MOG
Memories of
the Occupation
in Greece

Schülerwettbewerb "Challenge History - Remember Hellas"

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Καίρια Θέματα – Κλειδιά:

- Ελληνογερμανική Ομάδα
- Συνεργασία (επιστημονικών) Φορέων
- Αναβάθμιση της τεχνολογίας (Interoperability, DRM, GUI, App)
- (ευρύτερο) Παιδαγωγικό μοντέλο
- Πλούσιο και ποικίλο υλικό (μικρές εκπαιδευτικές ενότητες)
- Ιστορική πραγματικότητα;
- Ευαισθησία του θέματος;
- Πολιτική υποστήριξη (χωρίς ανάμειξη)!;
-

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

Τι (δεν) είναι το MOG:

- - Η Ιστορία της Κατοχής και του Β'ΠΠ
- - Νέο (επιστημονικό) σύγγραμμα για τη περίοδο της Κατοχής
- - Σχολικό εγχειρίδιο

- + Οπτικοακουστικό Αρχείο μαρτυριών επιζώντων της Κατοχής
- + Εκπαιδευτικό υλικό με βάση τη Προφορική Ιστορία
- + Εργαλείο για Επιστήμονες (Ιστορικούς, Εκπαιδευτικούς)
- + Διδακτικό μοντέλλο για Εκπαιδευτικούς στα σχολεία
- + Πλήρες δίγλωσσο ψηφιακό περιβάλλον

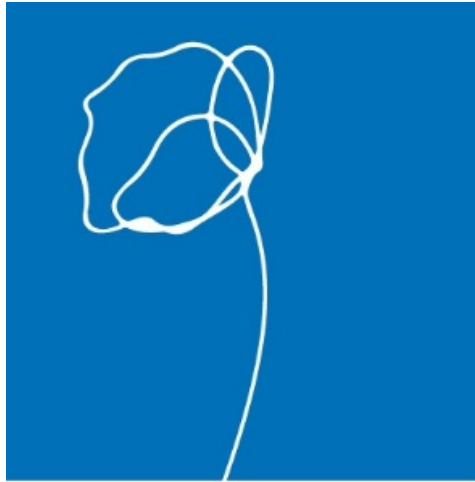
- **+ Ψηφιακό Μνημείο για τη Κατοχή (Δημόσια Ιστορία)**

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

- Μάρτυρες
- Συνεντευκτές
- Συνεργάτες ιστορικούς, παιδαγωγούς, διδασκάλους
- Συγγραφείς των θεματικών ενοτήτων
- Δημιουργούς προγραμμάτων Software, System-Managers
- Designers και Multimedia-Experts
- Projektmanagers, διοργανωτές, PR, διοικητικό προσωπικό
- Γερμανική Σχολή Αθηνών (Διεύθυνση, Διδασκάλους, μαθητές/-τριες)
- Συνεταίρους και υποστηρικτές (χορηγούς)

Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα

MOG

Memories of
the Occupation
in Greece

www.occupation-memories.org
napo@cedis.fu-berlin.de